

8

14. listopadu 2008

ROČNÍK 18

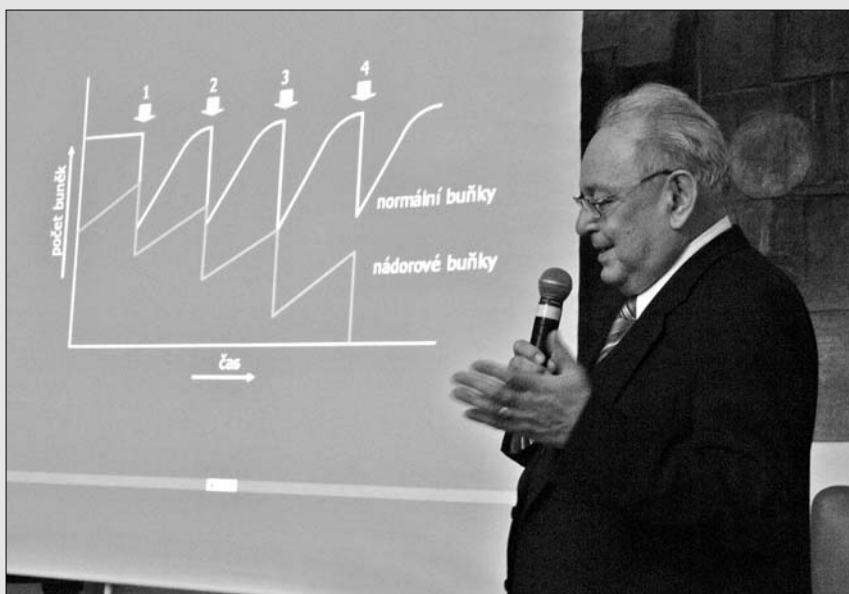
V ČÍSLE:

17. moravskoslezské dny pneumologie v Olomouci • Film o univerzitě, která má duši • S prof. M. Sobotkovou o Operačním programu přeshraniční spolupráce Česká republika–Polská republika 2007–2013 • Objev prototypu vakcíny proti lymfské borelióze je zásluhou i odborníků z LF UP

Tradice přednášek k počtě J. L. Fischera, která se datuje od roku 1994, kdy byla poprvé přednesena při příležitosti 100. výročí narození prvního rektora obnovené olomoucké univerzity, pokračovala letos 6. 11. v aule FF UP, kde na téma „Protinádorová léčba na počátku nového tisíciletí“ přednášel profesor Univerzity Karlovy P. Klener.

(Další informace níže a na str. 7.)

-red-, foto -tj- ▶

O ničem? Naopak, spíše o všem diskutoval Pavel Kohout se studenty UP

■ V aule Filozofické fakulty UP besedoval nejen se studenty olomoucké univerzity spisovatel a dramatik P. Kohout. *Stav demokracie je součet našich kvalit a indispozic*, řekl 3. 11. osmdesátiletý autor, jehož díla jsou dnes přeložena do více jak dvaceti světových jazyků. Host doc. L. Machalý, z cyklu autorských besed a čtení *Ex libris*, přilákal do prostor UP desítky osob.

V průběhu téměř dvouhodinové diskuse zazněly také tři fejetony, které P. Kohout napsal a publikoval v rámci souboru fejetonů „O ničem a o všem“ v denících Právo a Lidové noviny. *Kritiku všech svých děl beru na vědomí, patří k věci. Myslím si ale, že seriozní autor dílo vydává poté, kdy mu dal vše. Napiše-li na něj kritiku pak člověk, který si s přípravou dal očividně práci, o jeho slovech přemýšlím. Předem zaujaté soudy jsou mi lhostejné*, odpověděl pak na otázku položenou z řad studentstva. Autor třinácti próz a čtyřiapadesáti her se krátce vyjádřil i k osočení M. Kundery z toho, že za totality udával. *M. Kundera se od své komunistické minulosti odstříhl, ta ho nehezky způsobem dostihla*, komentoval nedávné události jeden ze zakládajících signatářů Charty 77 a dodal, že obvinění Kundery, postavené pouze na základě jednoho písemného dokumentu, je nespravedlivé. V této návaznosti pak spisovatel Kohout uvedl, že se necítí

Dokončení na str. 6

Jubilejní přednáška k počtě J. L. Fischera s profesorem Pavlem Klenerem

■ *Protinádorová léčba na počátku nového tisíciletí* se stala tématem jubilejní, patnácté přednášky k počtě J. L. Fischera. V aule Filozofické fakulty UP ji 6. 11. proslavil profesor vnitřního lékařství a onkologie P. Klener, DrSc., z Univerzity Karlovy, který se klinické onkologii, zejména protinádorové chemoterapii, systematicky věnuje od poloviny 70. let.

I když nádorová onemocnění provázejí lidstvo odnepaměti, systematicky se jimi lékaři začali zabývat až s počátkem devatenáctého století. Důvod je nasnadě – do devatenáctého století měli lékaři „dost práce“ především s infekčními, obtížně léčitelnými chorobami, často s endemickým nebo epidemickým výskytem. To ovšem neznamená, že již dříve neexistovaly pokusy léčit nádorová onemocnění – používal se hlavně arsenik nebo kolchicin, také některé rostlinné extrakty, které znovu nacházely uplatnění v léčbě nádorů v průběhu 19. století. Svůj význam měla i tehdejší chirurgická léčba, ovšem limitovaná možnostmi a znalostmi anestézie. *Významný obrat nastal objevem protinádorového účinku rentgenového záření, chemoterapie se začala zavádět až od konce čtyřicátých let 20. století*, řekl prof. P. Klener, jenž za svou vědeckou práci obdržel četná uznání, mj. Cenu ministra školství za vědu a Medaili za zásluhy o stát v oblasti vědy od prezidenta republiky.

Prof. P. Klener hovořil na UP především o protinádorové léčbě dneška, tzv. cílené léč-

bě, která do velké míry, v kombinaci s chemoterapií, přináší upokojivé výsledky. *Je paradoxní, že moderní chemoterapie se zrodila při hledání účinnějšího prostředku k hromadnému zabíjení, totiž k vylepšení účinku bojového plynu yperitu. Bylo zjištěno, že derivát yperitu – dusíkatý yperit – sice neobohatí válečné arsenály, ale že jde o látku s mimořádnými biologickými účinky. Tato látka se tak stala prvním cytostatikem*, sdělil prof. P. Klener a dodal, že dusíkatý yperit se po svém objevení stal základem pro syntézu účinnějšího počtu derivátů, z nichž je např. cyklofosamid dodnes nepostradatelným lékem. Většímu rozšíření cytostatik však stále bránila nevhodná taktika podávání a velmi závažné nežádoucí účinky. Určitý zlom zaznamenala tato léčebná disciplína až v 60. a hlavně 70. letech. Tedy v době, kdy vědci upřesnili mechanismy účinku jednotlivých cytostatik, a chemoterapie se tak stala základní metodou léčby. Na otázku, proč je i dnes tolik nádorů nevléčitelných, našel prof. P. Klener

Dokončení na str. 7

Univerzita Palackého pořádá

Den otevřených dveří

dne 29. 11. 2008

na všech fakultách od 9 do 15.30 hod.

Pro zájemce o studium na UP je tato akce vynikající příležitostí seznámit se s místem svého budoucího studia a zjistit si ty nejpřesnější informace o jeho průběhu, jednotlivých formách i o přijímacím řízení.

Podrobný program viz <http://www.studuj.upol.cz>.

17. moravskoslezské dny pneumologie v Olomouci

■ Již posedmnácté proběhly Moravskoslezské dny pneumologie, tentokrát to bylo v Regionálním centru Olomouc ve dnech 17. a 18. 10. a tradičně se zahraniční účastí. Letos se účastnilo 430 odborníků, kteří mohli navštívit sekce určené nejen lékařům, ale také zdravotním sestřím a fyzioterapeutům. Všechny části konference měly nepochybně svou aktuálnost a celkem bylo předneseno 73 přednášek (14 v sesterské části).

Bylo prezentováno několik novinek, a to např. z oblasti pneumoonkologie, jejíž sekce byla zaměřena především na biologickou léčbu karcinomu plic. Vedle již rutinně podávaného inhibitory receptoru epidermálního růstového faktoru (EGFR) – Tarceva a inhibitory angiogeneze – Avastin byl poprvé v České republice věnován prostor nové protilátce proti EGFR – Erbitux a studii o protinádorové vakcíně Stimuvax. Dále byly prezentovány dílčí výsledky české a slovenské studie o adjuvantní léčbě radikálně operovaného karcinomu plic s použitím perorálního vinorelbinu, do které již bylo rekrutováno 124 pacientů.

Podle návštěvnosti nejvíce zaujalo symposium věnované plicním granulomatózám. Bylo upřesněno, že z epidemiologického hlediska jsou nejzávažnější infekční formy (schistosomóza, tuberkulóza, toxoplazmóza, lepra) nebo exogenně podmíněné koinózy (silikóza, azbestóza, berylióza) a alergické alveolitidy (farmářská plic). V rozvíjených zemích se však spíše projednává problematika idiopatických onemocnění s mnohem menším výskytem, jako je sarkoidóza, Wegenerova granulomatóza, granulomatóza z Langerhansových buněk a další. Nemoci byly diskutovány z pohledu genetiky, etiopatogeneze i léčby. K rozšíření informací přispělo, že texty těchto přednášek byly publikovány v časopise *Kasuisťky v pneumologii, alergologii a otorinolaryngologii* a přímo distribuovány na konferenci.

Další jedinečnou akcí bylo symposium věnované Globální alianci proti chronickým respiračním onemocněním (GARD) a její partnerské organizaci, kterou je Česká aliance proti chronickým respiračním onemocněním (ČARO), jejíž kancelář sídlí na Klinice plicních nemocí a tuberkulózy LF UP a FNO. Přednášeli MUDr. Šteflová – ředitelka České kanceláře WHO (Světová zdravotnická organizace), prof. V. Špičák, CSc. – místopředseda ČARO, prof. V. Kolek, DrSc. – předseda ČARO, a jako zahraniční host Dr. A. Cruz – jeden z vedoucích kanceláře pro chronické nemoci při WHO v Ženevě a člen Výkonného výboru GARD. Program se týkal jednak vyhodnocení dosažených aktivit ČARO a jednak Akčního plánu GARD pro roky 2008 až 2013. WHO uvádí, že na chronická respirační onemocnění umírá ročně 4,6 miliónů lidí. Předpokládá se, že až 1 500 miliónů těchto nemocí trpí. V České republice umírá asi 8 000 lidí a statisíce jsou léčeny. Tyto nemoci představují

stále závažnější zdravotnický i sociálně-ekonomický problém. Řada z nich je celoživotních a nevléčitelných, nicméně výrazně ovlivnitelných správnou léčbou. Jejich výskyt v poslední době spíše stoupá, je ovlivněn stavem životního prostředí, u mnohých z nich se uplatňuje jako hlavní příčinný faktor

▲ Dr. A. Cruz, jeden z vedoucích kanceláře pro chronické nemoci při WHO v Ženevě a člen Výkonného výboru GARD (uprostřed), při setkání v pracovně rektora UP

kouření. Světová zdravotnická organizace (WHO) věnuje v posledních letech chronickým respiračním onemocněním mimořádnou pozornost. Existuje totiž reálný předpoklad, že negativní vliv těchto onemocnění na světovou populaci bude stoupat i nadále. Význam tohoto symposia podtrhlo i přijetí jeho účastníků rektorem UP prof. L. Dvořákem, CSc.

V sekci nových vyšetřovacích metod zaujaly na Moravskoslezských dnech přednášky o nových souvislostech spánkové apnoe a kardiovaskulárních nemocí, vyšetřování únavy dýchacích svalů, markerů stresu, cíliárních funkcí, plicní hypertenze nebo vyšetřování složek vydechaného vzduchu. Mezi léčebnými postupy zaujala přednáška kolegů z Gautingu o širokém spektru možností aplikace neinvazivní plicní ventilace a přednáška o možnostech léčby sarkoidózy inhalačním kortikoidem ciclesonid (Alvesco). Zajímavé byly sekce věnované neobvyklým plicním nádorům (sarkom, thymom, neuroendokrinní nebo metastazující nádory) z pohledu chirurga i pneumoonkologa nebo méně častým granulomatózám (nemoc kočičího škrábnutí, atypické mykobakterií). Vysokou účast měla i sesterská sekce, kde se prezentovala problematika moderně pojatého nursingu u častých i méně častých plicních nemocí. Fyzioterapeutická sekce ukázala velmi dobré výsledky komplexní léčby u astmatiků ale přetrvávající problém dlouhodobé rehabilitace u CHOPN. Dlouhodobě vedená fyzioterapie u této nemoci sice prokázala svůj nesporný pozitivní význam ve zvýšení tolerance zátěže i zlepšení subjektivního stavu nemocných, ale jako složitě se jeví získávání nemocných pro tuto plánovanou pohybovou aktivitu, která by měla trvat aspoň dva, lépe tři měsíce.

Moravskoslezské dny pneumologie střídají destinaci mezi Olomoucí, Brnem a Ostravou. Příští rok jsou pořádány v Ostravě a do Olomouce se mohou pneumologové těšit opět v roce 2011.

-vk-, foto -tj-

Chargée d'affaires Álvarezová v jednání s rektorem UP

■ O možnostech spolupráce Univerzity Palackého s kubánskými univerzitami hovořil 29. 10. rektor UP prof. L. Dvořák s chargée d'affaires Kuby B. M. Álvarezovou. Tématem setkání, na něž navázala přednáška B. M. Álvarezové na Katedře romanistiky FF UP, byly také společné oblasti zájmů UP a kubánských univerzit, nové trendy ve vzdělávání tohoto ostrovního státu v Karibiku, spolupráce Velvyslanectví Kubánské republiky při možném oslovení některé z univerzit Kuby Univerzitou Palackého či možnosti spolupráce a zástity kubánské velvyslanectví při pořádání konferencí UP.

Jednání se účastnil mj. také JUDr. mag. iur. M. Malacka, Ph.D., prorektor pro záležitosti vnějších vztahů UP, a prof. J. Černý, vedoucí Katedry romanistiky FF UP.

-map-, foto -tj-

Úspěšné absolventky logopedie reflektovaly své studium

■ Katedra speciální pedagogiky PdF UP uspořádala 13. 10. seminář *Reflexe studia očima absolventů oboru Logopedie*. Seminář, který navázal na dnes již tradiční každoroční pracovní odborné setkání absolventů oborů Katedry speciální pedagogiky, se konal v zaplněné aule Pedagogické fakulty UP. Byl pojat formou aktivní odborné diskuse s absolventkami logopedicky zaměřených studijních oborů na PdF a jeho cílem byla především reflexe aktuálních požadavků praxe či výsledků srovnání ze zahraničních pobytů realizovaných jak v průběhu studia, tak již v průběhu vlastní profesní praxe. Na programu byla vystoupení významných absolventek oboru s dlouholetou praxí z klinických i školských logopedických i speciálněpedagogických zařízení, mezi nimiž nechyběla ředitelka soukromé kliniky Logo, s. r. o., pro vady řeči a sluchu v Brně a další úspěšné absolventky, které realizovaly část studia oboru Logopedie v rámci mezinárodních mobilit PdF UP v zahraničí (v USA, Řecku a v dalších zemích). Některé z těchto absolventek úspěšně pokračují či zakončily doktorská studia a věnují se rozvoji a vědecko-výzkumné projektové činnosti na tuzemské i mezinárodní úrovni, popřípadě jsou aktivními členkami významných profesních organizací a v oboru hojně publikují.

Setkání ocenili nejenom všichni vyučující, kteří se na realizaci studijních oborů s logopedií na PdF UP podílejí, ale především současní studenti speciální pedagogiky, kteří se v průběhu semináře především dotazovali na praktické aspekty absolventské praxe a reality profesního zařazení v oboru v národních podmínkách školské i klinické logopedické praxe.

Za vyučující oboru za účast na semináři všem srdečně děkujeme.

Doc. K. Vitásková, Ph.D., proděkanka pro vědu, výzkum, zahraniční styky PdF

Více studentů z Bosny a Hercegoviny na UP? Bariérou zůstávají finanční možnosti fakult

■ Velvyslanec České republiky v Bosně a Hercegovině PhDr. J. Kuděla se 23. 10. setkal s rektorem UP prof. L. Dvořákem, poté s představiteli jednotlivých fakult UP. Jak Žurnál UP potvrdila Mgr. Y. Vyhánková, vedoucí Kanceláře zahraničních styků UP, cílem setkání bylo

získat podporu fakult olomoucké univerzity pro přijetí ke studiu posluchače z Bosny a Hercegoviny. Z této oblasti studuje na UP v tomto roce čtrnáct osob. Účastníci schůzky s velvyslancem se vyjadřovali v zásadě vstřícně. S výjimkou FTK, jež počítá s vyčleněním finančních prostředků z rozvojových programů, a CMTF, která možnost financování pobytu bosenských studentů vidí v církevních zdrojích, zůstává i nadále zásadní bariérou pro širší možnost studia těchto posluchačů na UP finanční krytí pobytu.

-map-, foto -tj-

Meteorologická měření v okolí Olomouce potvrzují extrémně vysoké teploty minulých dnů

■ Oddělení fyzické geografie Katedry geografie PFF UP realizuje již třetí rok účelová meteorologická měření v Olomouci a okolí. Současné vysoké a často rekordní denní maximální teploty potvrzují i zjištěné hodnoty na stanicích v povodí řeky Bystřice. Denní maximální teploty na stanici Hlubočky – Hrubá (314 m n. m.) vystoupily ve dnech 30. 10., 3. 11. a 5. 11. nad 20 °C. Dne 5. 11. ve 12.00 hodin to bylo dokonce neskutečných 22,2 °C. Také v Domašově nad Bystřicí (470 m n. m.) dosáhlo denní maximum 3. 11. 20,0 °C.

-mv-

„Postříbřená“ šicí vlákna: nový příslib v oblasti hojení ran

■ Nanočástice stříbra nanášené na šicí vlákna používaná během chirurgických operací mají antibakteriální účinek a podporují lepší hojení ran. Touto myšlenkou se ve své práci zabýval přednosta I. chirurgické kliniky LF UP a FNO doc. Č. Neoral, CSc. Na veletrhu zdravotnické techniky, rehabilitace a zdraví *Medical Fair* v Brně získal na konci října jeho projekt první cenu. Vítězstvím v národním kole, v němž se společně hodnotily práce z České republiky i Slovenska, si zajistil účast mezi třicetkou nejlepších projektů z celého světa. Jeho práce bude na počátku prosince soutěžit o absolutní vítězství v mezinárodní soutěži *The Future of Suture (Budoucnost Šítí)* mezi třiceti projekty z celého světa v Berlíně. Tu vyhlásil koncern B. Brauns, cílem je nalézt a podpořit inovační projekty týkající se chirurgického uzavírání ran.

Podle slov doc. Č. Neorala mají chirurgové na celém světě zkušenosti s tím, že hojení ran po jejich zátěži mohou komplikovat nejrůznější infekce. V praxi se nejčastěji využívají šicí materiály s obsahem antibiotik, ale proti těm může vznikat rezistence. Odolnost či přizpůsobení se bakterií vůči antibiotické léčbě je

ostatně obecným problémem celé současné medicíny, uvedl. Využití stříbra v oblasti hojení ran se podle jeho slov nabízí. *Antibakteriální účinky drahých kovů, jako je stříbro nebo zlato, jsou známy už od starověku. V kombinaci s nanotechnologiemi, které jsou nyní v obrovském rozmachu, je možné tyto účinky využívat ve větší míře i v medicíně. Stříbro podle dosavadních výzkumů působí asi na 650 patogenů, není toxické a lidské tělo je dokáže samo odbourat. Nedočází tedy k jeho hromadění v organismu*, sdělil doc. Č. Neoral.

Na přípravě ideového projektu spolupracoval s firmou Altermed, která už má patentované přípravky využívající hojivé účinky stříbra například k léčbě chronických ran či parodontózy. *K realizaci našeho projektu a jeho využití v humánní medicíně je ale velmi daleko, pokud k němu vůbec dojde. Vydají-li se výrobci šicích materiálů touto cestou, budou nuceni nejprve vyřešit technologii navázání nanočástic stříbra na šicí vlákno a samozřejmě pak také provést veškeré experimentální studie*, doplnil doc. Č. Neoral.

-eh-, -red-

Nová metoda pro vyšetření srdečních tepen v přímém přenosu

■ Díky moderní přenosové technice sledovali v přímém přenosu vyšetření srdečních tepen a operace srdce účastníci tradičního semináře *Kardiointervenční den v Olomouci*, který už poosmé uspořádala I. interní klinika LF UP a FNO 6. 11. v prostorách Regionálního centra Olomouc. Na 250 lékařů a sester především z oboru kardiologie, kardiochirurgie a interního lékařství mohlo také během výkonů komunikovat s operátory. Zajímavou novinkou bylo využití špičkové vyšetřovací technologie – intravaskulárního ultrazvuku. *Jde o zařízení, které umožňuje zavést po ultratenkém vodiči přímo do srdečních tepen speciální katetr (cévku), na jehož konci je snímač, který z nítra přes obrazovku ukazuje změny ve struktuře tepny. Tato metoda nám umožňuje mnohem přesněji rozhodnout o dalším léčebném postupu, například zda přistoupit k angioplastice, tedy rozšíření srdeční tepny. Je to úplná novinka v našem vybavení na sále a další zásadní zlepšení péče o pacienty kardiaky v našem kraji. Zároveň se tak zařazujeme mezi několik málo pracovišť v rámci ČR, která jsou tímto ultrazvukem vybavena, vysvětlil člen organizačního týmu a lékař I. interní kliniky FNO MUDr. M. Richter.*

-eh-, -red-

Celostátní sjezd mikrobiologie a epidemiologie

■ Ve dnech 14.–16. 10. proběhl v olomouckém Regionálním centru *Celostátní sjezd mikrobiologie a epidemiologie*. Jednou za čtyři roky se sejdou odborníci oborů mikrobiologie a epidemiologie, vyslechnou si přednášky z pohledu obou oborů, konzultují a vyměňují si své poznatky a zkušenosti. Pokaždé se účastní i lékaři dalších oborů.

V letošním roce byla na programu pro epidemiology málo známá problematika lékařské mykologie, poté problematika bakteriální rezistence k ATB, ECDC, tolik nyní populární virové hepatitidy, a poslední den byl věnován očkování stigmatizovaných osob. Přednášeli nejlepší odborníci různých oborů, garanci za obor mikrobiologie převzal Ústav mikrobiologie LF UP, a to doc. D. Koukalová, prof. M. Kolář a P. Hamal. Díky jejich práci byla odborná úroveň na mimořádně vysoké úrovni a za to jim patří dík. Celkem přijelo 130 odborníků a to

je na tak mimořádnou akci nízká účast. Příští sjezd se bude konat až za další čtyři roky a nezbývá než popřát příštímu organizátoru, aby se zúčastnilo více odborníků. Jde skutečně o výjimečnou akci.

MUDr. J. Vičková,
předsedkyně organizačního výboru, foto -tj-

Prof. J. Hálek, CSc., pověřený rektorem UP dočasným výkonem pravomocí děkana FZV UP, vyhlásil v souladu s „Volebním řádem pro účely volby Akademického senátu FZV a pro volbu děkana FZV“

dnem 6. 11. 2008

volby do Akademického senátu Fakulty zdravotnických věd UP pro funkční období 2008–2011.

Volby se uskuteční ve dnech 27.–28. 11. 2008, od 8 do 16 hod., v budově B1, Ústav ošetrovatelství (seminární místnost).

Volební komise byla jmenována v tomto složení: doc. J. Kutnohorská, CSc. (předsedkyně volební komise, přednostka Ústavu společenských a humanitních věd), PhDr. D. Tomanová, CSc. (odborná asistentka Ústavu společenských a humanitních věd), M. Veselá (studentka 3. ročníku oboru Všeobecná sestra – prezenční forma studia).

Kandidátní listina bude zveřejněna 19. 11. na úředních deskách FZV a LF UP.

Film o univerzitě, která má duši

■ Univerzita Palackého má od podzimu nový film, který o ní natočil režisér O. Schmidt. Snímek, který postupně vznikl skoro dva roky, natočil tým okolo známého režiséra a herce dnes již kultovního divadla Sklep a významně se na něm autorsky i produkčně podíleli pracovníci olomoucké alma mater.

V bezmála půlhodinovém hraném dokumentu, jenž si ostrou premiéru odbyl na nedávných veletrzích vzdělávání v Bratislavě a Brně, se divákovi postupně představí všechny fakulty UP. Film se však nesnaží pouze o jednoduché zachycení současnosti olomouckého vysokého učení, ale jde hlouběji, po podstatě jednotlivých na univerzitě pěstovaných oborů. Působivost poeticky-hlubavého krátkého filmu, jehož plný název zní *Ona tančí s Olomouci*, umocňuje též kulisa historického centra Olomouce.

„Snažili jsme se jednotlivé fakulty propojit s jedinečností místa, kde univerzita působí, tedy s Olomoucí – také proto začíná kapitola věnovaná každé z fakult na jedné z olomouckých kašen,“ přiblížil některé souvislosti autor námětu a spoluscenárista Mgr. R. Palaščák.

Film je jakousi virtuální procházkou po univerzitě, přibližuje zaměření jejích fakult i vybraných pracovišť a je prokládán hereckými vstupy hlavními protagonistky a brněnské herečky Jany Studničkové, která ztvárňuje univerzitu samu. „Domnívám se, že se nám způsobem zpracování podařilo natočit film, který bude schopen oslovit poměrně široké spektrum publika, různé cílové skupiny, jež univerzita oslovovat potřebuje,“ řekl Ing. M. Müller, produkční film a vedoucí audiovizuálních služeb UP.

Kromě vydání na DVD nosičích, kdy se velmi osvědčila kombinace filmu s nabídkou studijních oborů na UP, se v současné době jedná také o tom, že by se dokument měl stát součástí některého z komponovaných večerů na druhém programu České televize v roce 2009. O univerzitě, která má duši, jak zní podtitul filmu, by se tak mohli více dozvědět lidé v celé republice prostřednictvím veřejnoprávního média.

-rp-, foto -tj-

Ona tančí s Olomoucí O univerzitě, která má duši

scénář: R. Palaščák, O. M. Schmidt, J. Studničková
alegorii univerzity hraje: J. K. Studničková
produkce: M. Müller, R. Palaščák
střih: P. Stříbrný, A. Kovács
hudba a zvukový mix: V. Komárek
kamera: J. Strnad
režie: O. M. Schmidt
Vyrobila Univerzita Palackého v Olomouci, oddělení komunikace a audiovizuální služby RUP

INFORMACE, OZNÁMENÍ, POZVÁNKY

Vážené kolegyně, vážení kolegové
dovolujeme si Vás pozvat na

členskou schůzi

**základní odborové organizace
Vysokoškolského odborového svazu
Rektorát.**

Kdy: středa 26. 11. 2008, 15. 30 hodin.

Kde: filmový sál bývalého Informačního centra UP
(vchod naproti výtahům, 2. patro, na konci chodby
za galerií, dříve Audiovizuální centrum IC UP).

Program:

1. Důvody vzniku odborové organizace Rektorát, její cíle a zpráva o dosavadní činnosti.
2. Kolektivní smlouva – momentální stav kolektivního vyjednávání.
3. Sociální fond, jeho stav a další použití.
4. Rozhodnutí o výši a způsobu výběru členských příspěvků.
5. Zpráva o hospodaření a momentální stav rozpočtu ZO.
6. Stanovisko ZO ke způsobu uzavírání kolektivní smlouvy.
7. Diskuse.
8. Volba nového výboru ZO a kontrolní komise.
9. Usnesení.

Na odborovou schůzi srdečně zveme všechny zaměstnance (tedy i nečleny odborové organizace), kteří mají zájem o dění na svém pracovišti.

Ing. M. Müller, předseda ZO VOS Rektorát

E-learningové kurzy OPDV

Oddělení pro podporu dalšího vzdělávání připravilo pro všechny zájemce dva kurzy z oblasti teorie e-learningu: „Informační architektura pro e-learning“ a „Využití aktivizačních metod v e-learningu“. Vstupní tutoriál proběhne 27. 11. v areálu Zbrojnice, Biskupské náměstí č. 1 ve 14 hod. Bezprostředně po něm začne samostudium prvního kurzu a další týden bude následovat druhý kurz. Ukončení kurzů se předpokládá do konce roku 2008. Jedná se o pilotní verzi kurzů, které byly vytvořeny v rámci rozvojového programu za podpory MŠMT.

Přihlášky zasílejte e-mailem na adresu urbasko@rup.upol.cz nebo se registrujte telefonicky na čísle 604 106 001.

Olomoucká pobočka Jazykovědného sdružení
České republiky
Vás zve na přednášku

**Kondicionál v češtině
a slovenských jazycích,**
kteřou prosloví

prof. O. Uličný, DrSc.

(FF UP Olomouc, TU Liberec).

Přednáška se koná v úterý 18. 11. 2008 v 16.45 hod.

v MMU, Křížkovského 10, Olomouc.

Úvodní slovo: PhDr. O. Bláha, Ph.D.

Fakulta tělesné kultury UP v Olomouci
ve spolupráci s TK Plus Prostějov a pod záštitou
poslanca Parlamentu České republiky Ing. R. Fialy
pořádá dne 29. 11. 2008

**tradiční turnaj čtyřher (i smíšených)
UP OLMOUC DOUBLES 2008**

pro zaměstnance UP, sponzory a čestné hosty
ve sportovní hale hotelu Tennis Club v Prostějově
(Kostelecká ulice).

Turnaj je určen pro rekreační hráče,
kteří minimálně pět let nehrají
I., II. ligu, respektive divizi.

Přihlášky dvojic zašlete e-mailem (zhanel@ftknw.upol.cz), písemně (doc. J. Zháněl, Dr., FTK, tř. Míru 115, 711 11 Olomouc) nebo telefonicky (tel. 585 636 100, 585 636 109) nejpozději do 24. 11. 2008.

Podrobné informace viz
<http://www.upol.cz/zpravy/aktuality/>.

ROZHOVOR

S prof. M. Sobotkovou, CSc., o Operačním programu přeshraniční spolupráce Česká republika–Polská republika 2007–2013

Sekce polské filologie Katedry slavistiky FF UP zahajuje v těchto dnech Operační program přeshraniční česko-polské spolupráce (dále OPPČPS), a to pro léta 2008–2010. Obrátili jsme se proto na iniciátorku a vedoucí celého česko-polského projektu prof. M. Sobotkovou, CSc., s následujícími otázkami:

Jak byste charakterizovala podstatu OPPČPS?

Tento projekt je součástí projektového „balíku“ EU, vymezeného prioritní osou 22.2, jenž je primárně zaměřen na podporu rozvoje podnikatelského prostředí a cestovního ruchu; v rámci prioritní osy 22.2.3. se podporuje spolupráce v oblasti vzdělávání. Naš dílčí projekt

s názvem Česko-polské kulturně vzdělávací partnerství nejlépe splňuje podle jeho posuzovatelů požadavky kladené na tento typ projektů tím, že vychází z potřeb partnerských řešitelů projektu. Sekce polské filologie KS FF jako český vedoucí partner projektu nabízí spolupráci v oblasti výuky, vzdělávání a popularizace studia polské filologie a polské kultury nejen na Univerzitě Palackého, ale také v Olomouckém kraji. Druhým partnerem projektu jsou naši kolegové z Univerzity v Opole – jsou to polští bohemisté, takže jejich úkolem bude popularizovat studium české filologie a české kultury na Opolské univerzitě a Opolském vojvodství.

Jak konkrétně jste spolupráci naplánovali?

Opolští kolegové, s nimiž jsme se před zahájením příprav téměř neznali – jen shodou okolností na opolské bohemistice pracuje ve funkci českého lektora náš absolvent bohemistiky Mgr. R. Kanda a naopak polskou lektorkou v naší sekci je absolventka opolské polonistiky Mgr. M. Krzempeková – projevíli velký zájem o spolupráci. Nejdříve jsme si vyměňovali e-maily s rámcovým a poté i detailním programem celého projektu. To je největší specifikum projektu, poněvadž období přípravy a realizace probíhalo souběžně ve dvou národních týmech. Po zakončení řešení projektu v rámci tzv. udržitelnosti projektu budou v obou národních týmech obdobně probíhat všechny naplánované aktivity. Od samého počátku mezi námi panovala shoda co do náplně projektu; detaily se diskutovaly jen ojediněle a po osobním setkání s vedoucí polského týmu prof. J. Czaplinskou je zřejmé, že naše volba partnera pro projekt byla optimální.

Jakou formou byl váš projekt předložen k posouzení orgánům EU?

V Olomouci pracuje Centrum pro regionální rozvoj ČR, jehož součástí je Společný technický sekretariát (JTS). Náplň činnosti této instituce je poskytování informací o všech programech přeshraniční spolupráce, koordinace přípravných projektových prací, pořádání seminářů a školení atd. Pracovníci JTS nám v případě potřeby poskytlují konzultace a rovněž naši práci kontroly.

Jak vysoká je dotace vašeho projektu z fondů EU?

Získali jsme finanční podporu ve výši 153 tisíc euro, celkový rozpočet projektu zahrnuje též kofinancování projektu ze strany řešitelské instituce ve výši 10% celkových nákladů projektu.

Co přinese realizace projektu?

Cílem projektu je zřízení Polského kulturně vzdělávacího centra (PKVC) v prostorách sekce polské filologie Katedry slavistiky FF UP ve Vodárně ulici. Založení PKVC se uskuteční 20. 11. t. r. V rámci PKVC bude působit Klub přátel polského kina. Zahájení všech českých institucionálních aktivit se váže s jednodenní mezinárodní konferencí za účasti studentů-bohemistů z partnerské opolské univerzity na téma „Spory o Polsko a jejich odraz v polské literatuře 20. století“, jež se bude konat rovněž 20. 11. t. r. Kromě této konference, na kterou srdečně touto cestou zveme všechny zájemce o polskou kulturu, bude český vedoucí partner (tj. tým sestávající kromě mé osoby z vedoucího Polského kulturně vzdělávacího centra dr. M. Hanczowského, Mgr. Grigové a doktorandů naší sekce –

Mgr. J. Jeništy, Mgr. M. Bořilové a Mgr. K. Wernerové) organizovat další tři mezinárodní konference. Nadto bude podle plánu opatřeno 40 polských celovečerních a dokumentárních filmů českými tituly, aby se tak polský film dostal do širšího povědomí, např. v rámci studia Univerzity III. věku, které chceme výsledky naší práce již v letním semestru studijního roku 2008/2009 nabídnout. Analogicky připraví výběr českých filmů polský partner projektu pro polské diváky.

Kromě těchto činností chceme obnovit tradici Dnů polské kultury v Olomouci „Festivalem polských filmů“, jehož organizátorem bude Klub přátel polského kina vždy v březnu od r. 2011, 2013, 2015, 2017, kdežto opolští kolegové budou podobný festival v rámci „Dnů české kultury“ pořádat také v březnu v letech 2012, 2014, 2016 a 2018.

Připravil -if-, foto archiv ŽUP

Operační program přeshraniční spolupráce Česká republika–Polská republika 2007–2013
Program Operacyjny Współpracy Transgranicznej 2007/2013 Republika Czeska – Rzeczpospolita Polska

pozdávka na mezinárodní konferenci

**Spory o Polsko a jejich odraz v polské literatuře 20. století/
Spory o Polskę i ich odbicie w literaturze polskiej XX wieku,**

kteřá se uskuteční v rámci projektu dotovaného EU
ČESKO-POLSKÉHO KULTURNĚ VZDĚLÁVACÍHO PARTNERSTVÍ/
CZESKO-POLSKIEGO PARTNERSTWA KULTUROWO-DYDAKTYCZNEGO

dne 20. 11. 2008 v 9.00 hodin v prostorách sekce polské filologie Katedry slavistiky FF UP v Olomouci,
Vodární 6, učebna č. 340.

Součástí této konference bude zakládací shromáždění Polského kulturně vzdělávacího centra UP v Olomouci. Náplň Polského kulturně vzdělávacího centra UP v Olomouci bude uskutečňování vzdělávacích, výzkumných, vědeckých, vývojových a uměleckých cílů výše uvedeného projektu.

Dr. Michał Hanczowski
vedoucí PKVC

Prof. PhDr. Marie Sobotková, CSc.,
vedoucí koordinátorka celého projektu

Objev prototypu vakcíny proti lymbské borelióze je zásluhou i odborníků z Lékařské fakulty UP

Pětičlenný tým odborníků z Ústavu imunologie Lékařské fakulty UP má významný podíl na objevu, který by v budoucnu mohl zabránit dalšímu šíření lymbské boreliózy. Spolu s kolegy z farmaceutické firmy Bioveta z Ivanovic na Hané vytvořili prototyp vakcíny, která by se podle úspěšnosti testů mohla v následujících několika letech vyvinout v účinnou prevenci tohoto závažného onemocnění. Účinnost prototypu látky, která je ojedinělá tím, že jako první bojuje proti všem třem typům boreliózy, přitom bude ověřována nejen v České republice, ale také v sousedním Německu.

Na začátku letošního roku, kdy byla informace o předběžných výsledcích bádání uveřejněna, se strhla mediální bitka o to, kdo dříve přinese informaci o termínu prvního boje proti očkování pacientů. Přednost Ústavu imunologie Lékařské fakulty UP profesor E. Weigl však toto nadšení mírnil. *Tato informace se stala mediálním šlágr, ale byla poněkud zkreslena. V ruce máme zatím jen prototyp vakcíny a teprve podle výsledků preklinického testování se bude hledat strategický partner pro výrobu, uvedl tehdy na adresu bombastických titulků v médiích. Jak navíc upozorňoval, nezbytné testování je nesmírně nákladnou záležitostí a je také potřeba dořešit otázku případné výroby a distribuce léčiva.*

Mnohé přitom překvapí, že při návštěvě veterinární ordinace veterinář očkování pro čtyřnohé mazlíčky nabízí. Celobuněčná vakcína, která je však v těchto případech používána,

dnes již neodpovídá vysokým nárokům na kvalitu a bezpečnost medicíny. *V dnešní medicíně jsou totiž upřednostňovány tzv. subjednotkové vakcíny, jejichž základem jsou konkrétní struktury mikrobiálního povrchu, které navozují tvorbu protilátek a vytvářejí základní obrannou linii proti infekci, upřesnil E. Weigl. Olomoučtí vědci proto izolovali relevantní proteiny, které vyvolávají imunitní ochranu v organismu,*

a přenesli je do nepatogenních kmenů bakterií, z nichž kultivovali produkční kmeny.

V Evropě pracuje na vývoji vakcíny proti lymbské borelióze několik vědeckých skupin. Vývoj přitom trvá již více než deset let a stál miliony korun. Olomoucký tým odborníků se na vývoji takového typu vakcíny mohl podílet mimo jiné díky grantu Ministerstva průmyslu

a obchodu. Výzkum také umožnilo propojení s farmaceutickou společností Bioveta z Ivanovic na Hané. Ta se zabývá výrobou veterinárních, imunobiologických a farmaceutických přípravků v České republice. V roce 2007 přitom založila novou divizi humánní medicíny Medical Department, která se zabývá výzkumem, vývojem, výrobou a propagací přípravků pro humánní použití. A právě firma Bioveta, které byly na počátku letošního roku předány produkční kmeny, se stala místem prvního testování objeveného prototypu.

Testy na laboratorních zvířatech dopadly dobře. Teď by mělo naše výsledky potvrdit nezávislé pracoviště v Německu, uvedl při příležitosti oznámení výsledků šéf výzkumného týmu MVDr. V. Vrzal. Vývoj látky je přitom velmi drahý a jen testování na lidech, které by za příznivých výsledků mohlo být spuštěno na konci roku, stojí desítky milionů. Češi se proto musí spojit se zahraničními partnery, kteří výzkum pomohou financovat a pak uvedou případnou vakcínu na trh. Jak dopadnou testy, není nikdy předem jisté. V tom neoptimálnějším případě by vakcína mohla být k dispozici za sedm let, uvedl E. Weigl na nátlak médií při předání produkčních kmenů společnosti Bioveta. I přesto, že ještě může dojít k mnoha komplikacím, především při přechodu na testování na lidech, protože lidský organismus může na látku reagovat jinak než zvířecí, citlivější lidé, jako jsou děti nebo těhotné ženy, mohou reagovat také odlišně, se začínají naplňovat sny vědců o nové zbrani proti tomuto nebezpečnému infekčnímu onemocnění.

Ročně v České republice onemocní boreliózou kolem čtyř tisíc lidí. Nemoc přitom není smrtelná, ale ve svých stádiích může způsobovat mimo jiné ochrnutí a invaliditu. U lymbské boreliózy je navíc ta zvláštnost, že po prodělaném onemocnění nemá pacient proti novému útokem nemoci rezistenci. Proto se vždy každé další přisáté klíště může stát hrozbou. Dokud nebude k dispozici očkování...

S využitím materiálů firmy Bioveta a Ústavu imunologie LF UP A. Vondráková, foto autorka

V humánní medicíně nelze tolik riskovat

Na aktuální stav výzkumu a na jeho možné využití jsme se zeptali **Mgr. M. Krupky** z Ústavu imunologie Lékařské fakulty UP.

Tým badatelů z Lékařské fakulty UP má zásluhy na vzniku prototypu vakcíny proti lymbské borelióze. Jak významný je tento počín, obzvláště v době, kdy je toto onemocnění lidem stále větší hrozbou?

Chtěl bych zdůraznit, že se jedná o prototyp vakcíny, dosud tudíž nemáme jistotu, že všechny potřebné testy dopadnou úspěšně a že vakcína bude následně uvedena na trh. Pokud by se tak stalo, byl by to významný počín v evropském měřítku. Celosvětové použití vakcíny by nebylo pravděpodobně možné, vzhledem ke geografické variabilitě původce choroby.

Kdy by se mohli první žadatelé dočkat očkování?

Zde jsem již částečně odpověděl. Je nutné provést celou řadu testů, než vakcína bude uvedena na trh. V současnosti provádí firma Bioveta, hlavní řešitel projektu, první fázi testování. Celý proces testování je časově a zvláště finančně velice náročný. Pokud tedy bude nalezen investor ochotný investovat do dalšího výzkumu, mohly by být testy hotovy v řádu let.

Jak je možné, že očkování proti lymbské borelióze pro psy již existuje a očkování pro lidi se teprve vyvíjí?

Pro psy se používá vakcinace celobuněčnou vakcínou, tj. usmrcenými bakteriemi lymbské boreliózy. U lidí by taková vakcína mohla teoreticky způsobit autoimunitní reakce, a to v humánní medicíně nelze riskovat.

Pomůže výzkum i lidem, kteří toto onemocnění mají nebo ho prodělali?

Vakcína je plánována jako preventivní, užití v těchto případech se zatím bohužel nepředpokládá.

Text a foto -av-

PROJEKTOVÝ SERVIS

Spuštění funkce RSS na webových stránkách PS UP

Projektový servis UP informuje uživatele o nabídce rozšíření služeb webových stránek www.psup.cz o funkce RSS a automatického rozepisování noviněk. Prostřednictvím těchto funkcí můžete být informováni o aktualitách a důležitých informacích z našich stránek.

RSS je způsob, jak můžete být automaticky a ihned informováni o nových článcích zveřejněných na www.psup.cz, aniž byste museli stránky pravidelně navštěvovat. RSS kanál PS UP si můžete zaregistrovat do své RSS čtečky a ta za Vás bude od této chvíle sledovat nové články. RSS adresu našich stránek naleznete na www.psup.cz.

Aktuality a důležité informace z našich webových stránek Vám mohou být automaticky v době jejich zveřejnění zaslány i e-mailem. Pro registraci je potřebné zadat Vaši e-mailovou adresu. Po odeslání formuláře Vám bude zaslán e-mail, ve kterém potvrdíte svoji registraci k odebrání aktualit. Registraci k odběru noviněk můžete provést na www.psup.cz.

Pro více informací o funkci RSS a automatického rozepisování noviněk nás neváhejte kontaktovat.

Projektový servis UP, Šlechtitelů 27, 783 71 Olomouc, tel.: 585 631 421, fax: 585 631 401, e-mail: info@psup.cz, www.psup.cz

Co je to borelióza?

Lymbská borelióza je onemocnění přenosné ze zvířete na člověka, přičemž je vyvolané bakteriemi *Borrelia burgdorferi*, *Borrelia garinii* či *Borrelia afzelii*. Je to bakterie patřící ke spirochetám, což jsou bakterie spirálovitého tvaru, a patří mezi ně např. i původce syfilisu a leptospirózy. V 70. letech 20. století byla objevena spojitost mezi její přítomností v organismu, záněty různých orgánů a předchozím stykem pacienta s jejím typickým přenašečem – klíštětem.

Prvním příznakem onemocnění je většinou šířící se červená skvrna s blednoucím středem v okolí kousnutí, tzv. *Erythema migrans*. Objevují se nepříliš specifické příznaky jako je horečka, bolesti svalů, únava. Příznaky, které jsou snadno zaměnitelné za chřipkové onemocnění, se však nemusejí objevovat ve všech případech. Pokud borelióza zůstává neléčena, tak postihuje nervovou soustavu, srdce či klouby.

Pro lidské pacienty dosud neexistuje očkování proti této nemoci. Veterinární očkování je již běžně aplikováno.

Foto – zdroj: www.skudci.cz

Vysokoškolské katolické hnutí Olomouc informuje

Vysokoškolské katolické hnutí Olomouc (VKH) je občanské sdružení, které se hlásí ke křesťanským hodnotám a které sdružuje studenty Univerzity Palackého a vyšších odborných škol v Olomouci. Bylo založeno v r. 1990 a pomáhá potřebným v jejich životní situaci. Slouží především k osobnímu a duchovnímu růstu a alternativnímu využití volného času studentů – přednášky a besedy s odborníky z různých oblastí a lidmi, kteří mají studentům co říci, setkávání ve společenstvích, výlety a poutě, společenské události včetně organizování plesů a církevních Silvestrů. V univerzitním kostele Panny Marie Sněžné se studenti scházejí každou středu v 19 hod., kde se slaví studentská mše svatá v průběhu akademického roku. Mše sv. připravují studenti jednotlivých fakult univerzít spolu se studentskou scholou.

Plánované akce na závěr listopadu:

- 19. 11. – divadelní představení **Popelka nazaret-ská**, ve 20.15 hod. u dominikánů;
 - 26. 11. – mši sv. slouží P. J. Šrajer, **přednáška doc. J. Šrajera, Dr. teol.: Perspektivy manželství a rodiny z pohledu křesťanské etiky** v 17 hod. (předě mši svatou) v Arcidiecézním muzeu – Mozartu (organizuje MSKA ve spolupráci s VKH Olomouc);
 - 27. 11. – **Andělský Silvestr**, v 19:30 hod. v U-klubu (bude ještě upřesněno).
- Akce se konají vždy ve středu před studentskou mší svatou, kterou slouží studentský kněz P. P. Bačo, SJ. (pokud není uvedeno jinak).

Více informací viz <http://www.katolik.cz/vkhol>.

Milí studenti a kamarádi!

I v letošním roce pořádá 3. ročník **Fakulty tělesné kultury UP společenskou akci**. Tento rok jsme se rozhodli zavzpomínat na dětská léta a připravili jsme pro Vás

DĚTSKÝ VEČER NADOSAHH aneb

UP pojďte si hrát!

Akce proběhne **3. 12. od 19 hodin** v **hale atletického stadionu**.

Budete mít možnost vyhrát spoustu cen v netradičních soutěžích a zasmát se při doprovodném programu.

Podrobné informace o celé akci a místa předprodeje viz <http://detskyvecer.unas.cz/>.

Na každého z Vás se moc těšíme!

O ničem? Naopak...

Dokončení ze str. 1

být součástí žádné politické strany. Poslední petici, kterou jsem podepsal, je Charta 77, a žádnou jinou podepsat nehodlám, dodal dramatik, jehož odjakživa fascinuje divadlo. Ano, chtěl jsem se stát hercem, ale pokaždé, když jsem vstoupil na jeviště, zrudnul jsem. Navíc jsem zapomínal text... Do divadla jsem se tedy dostal oklikou, jako dramatik, sdělil s úsměvem autor dnes všeobecně známých her.

P. Kohout, který na sklonku 40. let uvěřil hvězdě komunismu, patřil v 60. letech ke kritikům společenských poměrů. Po sovětské okupaci v srpnu 1968 nesměl publikovat, nyní žije v zahraničí, převážně ve Vídni. Mé rozhodnutí bylo rozhodnutí srdce. Když jsem potom zjistil, že to, čemu jsem uvěřil, je cesta od čerta k ďáblu, přemýšlel jsem jak dál. A nabízel se tři cesty: zabít se, vydělat na tom nebo zkusit napravit to, co jsem udělal špatně. Z mého úhlu pohledu bylo Pražské jaro vlastně jakýmsi odrazem studu těch, kteří s čistými úmysly začali něco špatného, řekl v aule FF UP spisovatel, jenž v nedávno vydaném románu „Smyčka“ dokumentuje rok 1948. A přestože v něm použil své vlastní verze, za básnika se rozhodně nepovažuje. Básně mi šly vždycky nejhůř. A co mi jde nejnázve? Nic! Samozřejmě, platí, že čím je text kratší, tím je náročnější, sdělil spisovatel a dramatik.

M. Hronová, foto na titulní straně - tj-

Vietnam s GLEnem (5 – závěr)

Pro dobrovolníka je podstatné umět se přizpůsobit

Když jsem se v závěru tříměsíčního pobytu zeptala P. Vymětalíkové, dobrovolnice z Univerzity Palackého, jaká přídavná jména ji napadají, vzpomene-li na Vietnam, zahrnula mne slovy smlouvavý, rušný, Ho Chi Minhův, rýžový, nádherný, komunistický, odpočinkový, pracovitý, zručný, zelený, horký, vlhký, bezproblémový, pro nás chaotický, levný, tradiční, živelný, rozlehlý, cvičící, různorodý, rozmanitý, znečištěný, kulinářský atd. Směs těchto přídavných jmen mi paralelně odpovíděla i na otázku, jaké byly tři měsíce života ve Vietnamu.

Nechce se mi věřit, že již uplynuly, uvedla P. Vymětalíková, která dnes již v hlavě „nosi“ především myšlenky o následujících – ryze soukromých – cestách do Ho Chi Minh City, Kuala Lumpur a Indonésie. *Práci pro SJ Vietnam jsem ukončila. Ale protože součástí projektu je i globální vzdělávání v rodné zemi, už nyní přemýšlím o dalších aktivitách. Určitě zorganizuji besedu ve vesnici, z které pocházím*, sdělila P. Vymětalíková těsně před svým závěrečným putováním.

▲ Ze sirotčince v Hanoi

Přestože tato studentka oboru Mezinárodní rozvojová studia na PřF UP strávila ve Vietnamu tři měsíce, přiznává, že na to, aby Vietnam skutečně poznala, by potřebovala mnohem více času. *Po třech měsících jsem pouze získala jakousi základní představu o tom, jak se ve Vietnamu žije. Lidé, které jsem zde mohla poznat, jsou velmi skromní, pracovití, spokojí se s málem. Skutečně teprve až na místě si*

▲ Tradiční vietnamské obydlí

ale uvědomíte, jak jsou tři měsíce velmi krátká doba na to, abyste zde uskutečnili jakýkoliv projekt, řekla.

A všem studentům, kteří by se podobných projektů chtěli někdy účastnit, vzkázala: *Ať už pojedete do Vietnamu, či kamkoliv jinam, prostřednictvím GLEnu, nebo prostřednictvím jiných organizací, podstatné je jedno: respekt vůči druhým. Nebudte rozladěni, když se vše neděje tak, jak byste si představovali. Snažte se co nejvíce přiblížit lidem, kteří jsou v dané zemi doma, snažte se přizpůsobit místnímu chodu, zvykům. Kdybych měla ve Vietnamu zůstat déle, zintenzívnila bych výuku vietnamštiny. S její znalostí bych se ještě více přiblížila místním lidem a cítila se zde ještě pohodlněji.*

Ve spolupráci s P. Vymětalíkovou M. Hronová, foto archiv P. Vymětalíkové

Více info na www.sjvietnam.org; (<http://glen-europe.org/>); <http://www.inexsda.cz/cze/glen>.

Diskuse, názory, ohlasy

Kalkulace cen v menze UP od 1. 9. 2008

(K článku Ing. M. Poláčka, Žurnál UP č. 7, str. 7)

Ceny jídel pro studenty a zaměstnance UP (hlavní činnost) byly oddělením polévek od hlavního jídla zvýšeny pouze u 40 % naší celkové produkce. Toto opatření bylo nezbytné nutně z důvodu vzestupu cen potraviny.

Studenti i zaměstnanci UP hradí za stravování průměrnou hodnotu připravených surovin a částečný podíl osobních a věcných nákladů včetně 19 % DPH. V případě výběru jídla za 28 Kč je průměrný limit surovin na přípravu teplého jídla včetně nápoje 20 Kč, režijní náklady hrazené studentem nebo zaměstnancem UP činí 3,50 Kč a prodejní cena stravenky včetně DPH pro studenty i zaměstnance UP činí 28 Kč.

Průměrné režijní náklady bez DPH na přípravu jednoho teplého jídla činily za rok 2007 v menzách a navazujících výdejnách UP 38,85 Kč. Z tohoto důvodu byla od září 2008 dohodnuta v rámci závodního stravování s jednotlivými organizačními jednotkami UP pro zaměstnance UP výše příspěvku 35 Kč na jedno teplé jídlo.

Důchodcům – bývalým zaměstnancům přispívají jednotlivé organizační součásti UP na jedno odebrané teplé jídlo částkou 28 Kč.

Na režijní náklady související s přípravou jednoho teplého jídla pro studenty VVS přispívá MŠMT ČR, a to jednotně částkou 23 Kč bez DPH. Přestože meziroční náklady ve všech menzách vzrůstají, výše příspěvku kalkulovaná na jedno teplé jídlo se dokonce snižila,

což je jednou z hlavních příčin napjaté finanční situace ve všech menzách v rámci ČR.

Prodejní cena pro cizí stravníky (doplňková činnost) je kalkulována stejně, jak je to obvyklé v jiných zařízeních závodního stravování. K průměrnému finančnímu limitu surovin bez DPH jsou připočítány režijní náklady ve výši přírůžky nejméně 125 % a příslušná sazba DPH. Prodejní cena pro cizí stravníky činí 54, 56, 60 nebo 67 Kč včetně DPH, a to v závislosti na druhu odebraného jídla. V případě hromadných akcí nad rámec závodního stravování je přírůžka na zpracované suroviny pro cizí stravníky vyšší. Hrubý přínos (tj. účtované režijní náklady pro cizí stravníky) napomáhá významně eliminovat ztrátu ze stravování studentů.

Největší nevýhodou, se kterou se potýkají aktuálně všechny velké menzy v ČR (UK Praha, ČVUT, VUT, MU Brno, UP Olomouc), je obrovská kolísavost poplatků, značné náklady na obnovu svěřených provozů a narůstající konkurence v podobě levných rychlých občerstvení. Ztráty v hospodaření menz vznikají nejen v období prázdnin, zkouškového volna, svátků, ale například i v poslední pracovní den v týdnu. Navýšení vstupních cen režijních nákladů (mzdy, energie, voda, ostatní služby) na přípravu teplých jídel a současně velmi malý zájem o stravování byl rovněž důvodem pro uzavření menzy UP ve dnech pracovního klidu.

Ing. B. Pirklová, ředitelka SKM UP

Prof. MUDr. Pavel Klener, DrSc.

V rámci cyklu *Výroční přednášky k počtí J. L. Fischera* promluvil na téma „Protnádorová léčba na počátku nového tisíciletí“ 6. 11. 2008 v aule Filozofické fakulty prof. P. Klener, DrSc., profesor vnitřního lékařství a onkologie na 1. lékařské fakultě Univerzity Karlovy v Praze a konzultant na Ústavu hematologie krevní transfúze.

Prof. P. Klener (1937) v roce 1961 ukončil studium na Fakultě všeobecného lékařství Univerzity Karlovy a pracoval jako lékař, později jako odborný asistent a od roku 1982 jako docent 2. interní kliniky. V roce 1988 byl jmenován profesorem a pověřen vedením Onkologické kliniky Všeobecné fakultní nemocnice (VFN). Od roku 1990 do roku 2008 byl přednostou 1. interní kliniky VFN a v letech 2002–2007 současně i ředitelem Ústavu hematologie a krevní transfúze.

Pracovní zaměření prof. P. Klenera vyplývá z jeho kvalifikace v oboru Vnitřní lékařství, se zvláštním zřetelem k podoboru hematologie. Od poloviny 70. let se systematicky věnoval též klinické onkologii, zejména protinádorové chemoterapii. Patří k zakladatelům této disciplíny u nás. Již v roce 1974 vydal první monografii věnovanou této problematice.

Organizoval řadu domácích i mezinárodních konferencí a aktivně pracoval v odborných společnostech (hematologické a onkologické). Je vedoucím Katedry klinické onkologie Institutu postgraduálního vzdělávání ve zdravotnictví (IPVZ) a v letech 1999–2003 byl předsedou České onkologické společnosti. Kromě ročního studijního pobytu v Paříži působil jako *visiting professor* Univerzity v Southamptonu.

Je členem četných domácích i zahraničních vědeckých společností a redakčních rad časopisů. Publikoval 15 monografií (sedm jako jediný autor, osm jako hlavní autor a editor). Spoluautorsky se podílel na několika dalších monografiích.

Obhájil vědecké hodnosti kandidáta věd (1976) a doktora věd (1986). Za vědeckou práci obdržel četná uznání, mimo jiné Cenu minist-

ra školství za vědu a Medaili za zásluhy o stát v oblasti vědy od prezidenta republiky.

Kromě odborné a vědecké činnosti působil prof. P. Klener v akademických funkcích, a to po tři roky jako proděkan pro vědu 1. lékařské fakulty (1990–93) a dvanáct let jako prorektor Univerzity Karlovy pro vědu (1994–2006).

Do politického života vstoupil v roce 1989, kdy byl jmenován ministrem zdravotnictví a sociálních věcí České republiky, v červnu 1990 byl zvolen poslancem České národní rady, kde ve Výboru pro vědu, vzdělání a kulturu zastával funkci předsedy komise pro vědu. V letech 1992–1998 byl členem Rady vlády pro vědu a vývoj technologií. V roce 2003 byl navržen jako kandidát vládní koalice na funkci prezidenta republiky.

V současné době působí jako profesor vnitřního lékařství a onkologie na 1. lékařské fakultě Univerzity Karlovy v Praze a jako konzultant na Ústavu hematologie krevní transfúze.

Tradice přednášek k počtí J. L. Fischera se datuje od roku 1994, kdy byla poprvé přednesena při příležitosti 100. výročí narození tohoto prvního rektora obnovené olomoucké univerzity. Uskutečňuje se jednou ročně jako projev ocenění významu osobnosti prof. PhDr. Josefa Ludvíka Fischera. K jejímu přednesení vybírá k tomuto účelu jmenovaná univerzitní komise významnou českou či zahraniční osobnost z kterékoli vědní oblasti.

Seznam dosavadních čtrnácti přednáškových viz <http://www.upol.cz/odkazy/o-univerzite/fischerovske-prednasky/>.

-red-, foto -tj-

Jubilejní přednáška...

hned několik možných odpovědí: Každá léčebná kúra není stejně efektivní, důležité je načasování jednotlivých cyklů léčby; nádory mohou být vůči chemoterapii rezistentní; vyšší věk pak může způsobit i pacientův handicap pro potřebnou rychlost krevetvorby; někdy je nutné léčbu přerušit z důvodu orgánové toxicity atd.

V průběhu přednášky významného onkologa se její účastníci dále dozvěděli, že velkým přínosem v léčebné oblasti bylo zavedení tzv. monoklonálních protilátek do léčby nádorových onemocnění. Stalo se tak na sklonku minulého století. Tyto protilátky jsou charakteristické tím, že fungují jako nosiče dané substance do cílové tkáně. *Nejdříve byly využívány spíše k diagnostickým účelům, teprve v roce 1997 byla první monoklonální protilátka – rituximab – povolena v USA ke klinickému použití. Metody genového inženýrství umožnily výrobu nejružnějších protilátek, čistě lidských, čistě myších nebo chimérických či humanizovaných. Kromě jmenovaných látek se v klinické praxi používají i protilátky konjugované, dodal P. Klener s tím, že některé z monoklonálních protilátek lze již počítat mezi prostředky tzv. cílené léčby, tedy léčby, která dokáže zasáhnout do nitrobuněčných, značně složitých a vzájemně*

Dokončení ze str. 1

propojených pochodů, ovlivňujících přeměnu normální buňky v buňku nádorovou. Metod cílené léčby je dnes několik. Podstatné je to, že se ve „spolupráci“ s chemoterapií ukázaly jako velmi účinné. *Na výzkumu těchto látek, které do buněčného cyklu zasahují blokádou (tzv. cyklus dependentních kináz), se významně podílejí také olomoučtí vědci, jedna z látek dokonce nese jméno Olomoucín, připomněl prof. P. Klener a vzápětí zdůraznil, jak náročná a dlouhá cesta vede k tomu, než se ze zkoumané látky stane dostupný lék pro onkologicky nemocné. Může tak uplynout deset i více let. Velmi podstatnou překážkou pro širší uplatnění prostředků cílené léčby jsou často ekonomické důvody, neboť cena převážně většiny těchto přípravků je extrémně vysoká. I proto pevně věřím, že princip solidarity zůstane ve zdravotnictví zachován a že se nepodaří plánované převody zdravotních pojišťoven a nemocnic na akciové společnosti, jejichž cílem je především vytváření zisku, bez ohledu na potřeby zdravotní péče, zdůraznil vědec. Zdravotnická zařízení musejí být veřejnou záležitostí. Je nesmírně důležité, aby nemocný člověk zůstal pacientem, ne klientem, dodal v závěru prof. P. Klener.*

M. Hronová

Říjnová produkce**Cyrlometodějská fakulta**

Opatrný, D. (odpov. red.): *Studia theologica* 33. Ročník, X, číslo 3, podzim 2008. Prodejné.

Fakulta zdravotnických věd

Kudlová, P.: *Sociokulturní – právní, ekonomické a politické determinanty v ošetrovatelství a v porodní asistenci*. 1. vyd. CD. Neprodejné.

Filozofická fakulta

Foret, M., Lapčík, M., Orság, P. (ed.): *Média dnes. Reflexe mediality, médií a mediálních obsahů*. 1. vyd., 432 s. Neprodejné.

Lékařská fakulta

Sovová, E., a kol.: *Hypertenze pro praxi. Pro lékaře, studenty, sestry, pacienty*. 1. vyd., 120 s. Prodejné.

Novotný, J.: *Přínos postprocesingových metod vycházejících ze spirálního CT k diagnostice a léčbě cévního systému*. 1. vyd., 146 s. Prodejné.

Pedagogická fakulta

Rašková, M.: *Připravenost učitele k sexuální výchově v kontextu pedagogické teorie a praxe v české primární škole*. 1. vyd., 192 s. Prodejné.

E-pedagogium IV/2007. Nezávislý odborný časopis určený pedagogickým pracovníkům. Neprodejné. Varadinová, D., Pallová, M.: *Grammatik für Fortgeschrittene I*. 1. vyd., 44 s. Prodejné.

Horáková, M.: *Stručný přehled vybraných oblastí moderní populární hudby. Minislovník – Charakteristika – Vývoj – Profily*. 1. vyd., 84 s. Prodejné.

Novotný, Z. (ed.): *Evropská a národní identita*. Sborník. 1. vyd., 116 s. Prodejné.

Kvítek, L. (výk. red.): *Nové metody propagace přírodních věd mezi mládeží aneb Věda je zábava*. Sborník z mez. konference. 1. vyd., 154 s. Neprodejné.

Serafin, Č.: *Elektronika (analogová část)*. 1. vyd., CD. Neprodejné.

Serafin, Č.: *Bezpečnost a hygiena práce*. 1. vyd., CD. Neprodejné.

Serafin, Č.: *Elektrotechnika II*. 1. vyd., CD. Neprodejné.

Právnická fakulta

Malacka, M. (ed.): *International and Comparative Law Review* 18/2007. 84 s. Prodejné.

Tomoszková, V., Rentková, L. (ed.): *Practical Forms of Education at the Faculty of Law of the Palacký University, Olomouc*. 1. vyd., 20 s. Neprodejné.

Přírodovědecká fakulta

Měkotová, J.: *Principy v obecné a aplikované krajinné ekologii*. 1. vyd., 192 s. Prodejné.

Nevěčná, Č. (výk. red.): *Studentská vědecká soutěž O cenu děkana 2008*. Sborník příspěvků. 1. vyd., 206 s. Neprodejné

Kaburlasos, V., Priss, U., Graňa, M. (eds.): *LBM 2008. (CLA 2008)*. Sborník. 68 s. Neprodejné.

Belohlavek, R., Kuznetsov, S., O. (eds.): *CLA 2008*. Sborník. 1. vyd., 244 s. Neprodejné.

Rektorát UP

Palaščík, R. (výk. red.): *Studuj na Univerzitě Palackého*. 1. vyd., 334 s. Neprodejné.

Hrbek, T. (výk. red.): *15. výroční přednáška k počtí J. L. Fischera* (prof. MUDr. P. Klener, DrSc.). 1. vyd., 32 str. Neprodejné.

Institut celoživotního vzdělávání (FF)

Petřková, N., Špatenková, N.: *Vybrané kapitoly z psychologie dospělých*. 1. vyd., 72 s. Neprodejné.

Klíment, P.: *Základy psychologie*. 1. vyd., CD. Neprodejné.

-kop-

14.–15. LISTOPADU

Pracovní setkání spolupracujících hematologických a onkologických pracovišť střední a severní Moravy. Prostějov.

Koncert Komorního sboru L. Mlynářové a jeho hostů. UC UP, Kaple Božího Těla, 18 hod.

16.–18. LISTOPADU

Ozvěny Mezipatra 2008 (Ozvěny gay a lesbického festivalu). UC UP, Filmový sál.

17. LISTOPADU

Yta innocens. Celovečerní verze opery – oratoria T. Hanzlíka. UC UP, Kaple Božího Těla, 19 hod.

18. LISTOPADU

Doc. J. Chalupa, Dr. (CMTF UP): Kořeny vzniku antijudaismu a jeho podoby v Hebrejské bibli. Z cyklu přednášek o židovské kultuře. Katedra judaistiky FF UP (tř. 1. Máje 5), přednáškový sál v prvním patře, 11.30 hod.

Ref. Larry Snyder (prezident Catholic Charities USA): **The human and spiritual qualities of Catholic charitable agencies.** Přednáška. Aula Caritas – VOŠ sociální (Křížkovského 6), 11.40 hod.

Doc. J. Paseka (PřF MU v Brně): **MacNeille completion of pseudo WO-effect algebras.** Seminář z univerzální algebry a uspořádaných množin. PřF UP (Tomkova 40), posluchárna č. 301, 13 hod.

Prof. Z. Růžičková: Život cembalistky a repertoár pro cembalo. Seminář. UC UP, učebna Roberta Smetany č. 239, 13.15 hod.

A Studio Rubin: Petr Kolečko, Tomáš Svobody: Zlatý prsten Jana Trisky. UC UP, Divadelní sál, 19.30 hod.

19. LISTOPADU

GIS Day. Osvětový informační den. Katedra geoinformatiky PřF UP.

J. Suda (Katedra botaniky PřF UK Praha, Botanický ústav AV ČR Průhonice): **Adaptivní radiace v kapské květeně.** Z podvečerního přednáškového cyklu Katedry botaniky PřF UP. PřF UP (Šlechtitelů 11), velký přednáškový sál, 16.45 hod.

Doctor P.P. + Totální nasazení. Koncert. U-klub, 20 hod.

Radio Ivo: Život nedoceníš. Performance. UC UP, K3, Divadelní sál, 19.30 hod.

Občan Kane. USA, 1941, režie O. Welles. UC UP, Filmový sál, 20 hod.

Ve středu 19. 11. ve 13 hod. bude ve velké zasedací místnosti Rektorátu UP zahájeno

zasedání Akademického senátu UP.

Z programu: Informace o AFO, návrh změny Řádu přijímacího řízení, návrh metodiky dělení příspěvků a dotací UP z MŠMT na rok 2009, investiční program UP na období 2009–2015, průběžná zpráva o hospodaření SKM UP a další.

Zasedání akademických senátů veřejných vysokých škol jsou veřejně přístupná.

Upozornění redakce

Upozorňujeme čtenáře a autory, že vzhledem k nadcházejícímu státnímu svátku vyjde příští číslo Žurnálu UP (9) až v pátek 28. 11.

19.–20. LISTOPADU

15. seminář vysokoškolských vydavatelů a nakladatelů. Seminář se koná v rámci knižního veletrhu LIBRI 2008. Zbrojnice (Biskupské nám. 1).

20. LISTOPADU

Sport a věda. Vědecká konference. FTK.

Moravský kazuistický seminář. Posluchárna Neurologické kliniky LF UP a FNOL.

Sto zvířat. Koncert. Sidia, 20 hod.

21. LISTOPADU

Olomoucký fyzikální kaleidoskop. Seminář pro středoškolačky. PřF UP, tř. 17. listopadu 50.

Zvláštní uvedení filmu Ivetka a Hora. ČR, 2008, režie V. Janeček. UC UP, Filmový sál, 20 hod.

22. LISTOPADU

Aktuality ve fyzioterapii. Konference. Děkanát FTK UP, NA 401.

Zvláštní uvedení filmu Ivetka a Hora. ČR, 2008, režie V. Janeček. UC UP, Filmový sál, 20 hod.

22.–23. LISTOPADU

Taneční workshop s Laminem Gueye. UC UP, K3.

24. LISTOPADU

Koncert Katedry hudební výchovy PdF UP a jejich hostů. Tvůrčí centrum Olomouc a KHV představuje skladatele R. Hejnar a M. Červenkovou a další mladé interprety z řad Moravské filharmonie Olomouc. UC UP, Kaple Božího Těla, 18 hod.

La Vitamine: Duny. Představení inspirované písečnými dunami v choreografii L. Gueye. UC UP, K3, Divadelní sál, 19.30 hod.

Martin Loew – Petrohrad. Diashow známého cestovatele a fotografa. U-klub, 19 hod.

25. LISTOPADU

Prof. F. Kunetka, Th.D.: Teologické pojetí svátku v židovské a křesťanské tradici. Z cyklu přednášek o židovské kultuře. Katedra judaistiky FF UP (tř. 1. Máje), přednáškový sál v prvním patře, 11.30 hod.

Doc. J. Kühn (PřF UP): **Cantor–Bernstein Theorem for quasi-varieties.** Seminář z univerzální algebry a uspořádaných množin. PřF UP (Tomkova 40), posluchárna č. 301, 13 hod.

Mgr. M. Pavlačková (PřF UP): **Užití teorie ohraničujících množin při řešení okrajových úloh.** Seminář z diferenciálních rovnic. PřF (Tomkova 40), posluchárna č. 202, 13.30 hod.

„Jamaica, land we love!“ Beseda. UC UP, Filmový sál.

Činoherní studio, J. Rudiš, P. Pýcha: Strange Love. Divadelní představení. UC UP, K3, Divadelní sál, 19.30 hod.

26. LISTOPADU

Slyšet jinak – Soundscapes. Koncert. UC UP, Kaple Božího Těla, 17 hod.

Tanec s Džambii – kulturně vzdělávací a benefiční večer o Jemenu. U-klub, 18 hod.

Doc. J. Šrajgr, Dr. teol. (Teologická fakulta JU České Budějovice): **Perspektivy manželství a rodiny z pohledu křesťanské etiky.** Přednáška. Arcidiecézní muzeum, sál Mozarteum, 17 hod.

Western. Divadelní hra Divadla na cucky. UC UP, K3, Divadelní sál, 19.30 hod.

Solaris. Film, SSSR, 1972, režie a scénář: A. Tarkovskij. Filmový klub. UC UP, Filmový sál 20 hod.

27. LISTOPADU

Pocta F. Schubertovi. Koncert u příležitosti 180. výročí úmrtí F. Schuberta. UC UP, Kaple Božího Těla UC UP, 19 hod.

-red-

Autor: J. Mikulecký